

PATRES - Czech Republic country review

This document gives an overview of the regulatory framework in the field of RES and energy efficiency in the Czech Republic. First, the national legal framework is given followed by decrees related to competences of municipalities and regions.

Legal framework in the Czech Republic

The *Renewable Energy Act* No. 180/2005 adopted in May 2005 should create conditions for meeting the indicative target of the share of 8% of RES-electricity in gross electricity consumption of the Czech Republic in 2010 (currently approx. 4%) and implement the requirements of Directive 2001/77/EC.

In the framework of this law, feed-in tariffs for renewable electricity production have been established. Each year, the Energy Regulatory Authority (ERU) publishes the new tariffs for each renewable energy source.

The absolute level of support is differentiated by technology, and is in the range of 4 to 10 €/kWh for most RES categories (biomass, wind, small hydro). Exceptions are tariffs for biomass co-combustion which are far lower (around 1 €/kWh) and the tariff for PV electricity, being significantly higher, around 45 €/kWh (although this has been decreased significantly since January 1, 2011).

The support for investors remains constant for 15 years (20 years for PV). For each new installation, the tariff from ERU applies that is valid during the year of installation. The only change applied in the tariff is a small increase based on the industrial price index. Each year the regulator may change the tariff for new installations. This tariff is usually announced in November of the previous year. The tariff for the subsequent year may not be lower than 95% of the value of the tariff in the previous year that it has been established. Due to a sharp drop in prices of PV panels, this price drop limit has been abandoned in January 2011.

The *Energy Management Act* (406/2000 Coll.) is implemented since 1st January 2001. The Energy Management Act deals specifically with the ways to promote energy efficiency such as minimum energy efficiency requirements, conditions for thermal and technical properties of buildings, energy efficiency labelling, local and regional energy planning, energy auditing and promotion of combined heat and power (CHP) generation.

One of the important issues covered in the abovementioned act is the obligation to develop regional energy plans. Regional energy plans are mandatory for the 14 regions in the Czech Republic as well as for statutory cities. There are 24 of these statutory cities and they make up the 24 largest cities in the Czech Republic (all having more than 50,000 inhabitants).

The sole responsibility for the content of this publication lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EACI nor the European Commission are responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Contents of this regional energy plan are defined in the Energy Management Act and further specified in Governmental Decree 159/2001 Coll. on the Contents of Regional Energy Plans.

The contents of the regional energy plan, as defined in the decree are the following:

1. Analysis of trends in energy consumption
  - General analysis of the region (geography, climatic conditions, demographics)
  - Analysis of energy use per sector
2. Analysis of possible energy sources to be utilised
  - Analysis of the availability of fuels and energy sources
  - Assessment of the designed locations for energy infrastructure
3. Assessment of the potential use of renewable energy sources
  - Analysis of the potential for renewable energy (taking into account regional objectives)
  - Possibilities for the utilisation of secondary energy sources (e.g. waste, waste heat)
4. Assessment of economically achievable energy savings
  - Analysis of potential energy savings per sector
  - Analysis of potential energy savings in distribution
5. Options for regional energy supply
  - Overview of future energy supply taking into account the realisable potential for energy savings and renewable energy
  - Description of several alternatives for future energy supply
  - Quantification (e.g. financial) of the alternatives
  - Complex assessment and choice for the most optimal variant
  - Conclusion

Responsibilities of municipalities:

Municipalities are responsible for giving out building permits and therefore can decide about integration of RES in buildings. Most renovations in the buildings require a building permit in the Czech Republic. Examples are:

- Insulation of the building
- Changing the heating system (e.g. boiler on biomass, heat pumps or solar thermal energy, incl. solar boilers)
- PV panels on roofs.

Production facilities for renewable energy include more administrative procedures like connection to the power grid (e.g. the distribution company will have to connect the plant to the grid). Furthermore, RES power plants have to get a licence from the Energy Regulatory Authority (enabling them to produce electricity and to receive financial support in the form of feed-in tariffs). Neither of these permissions are within the competence of the municipalities.

Other responsibilities

The sole responsibility for the content of this publication lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EACI nor the European Commission are responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Construction departments at municipalities give out construction permits for new buildings and reconstructions, and then they have to evaluate the construction documents and give a final building approval.

At the same time, they have to assess if renewable energy systems have been taken into account when developing the energy labels (in the framework of the EPBD). So far, their expertise is limited regarding the assessment of renewable heating systems (not electricity producing systems as PV).

In the regional energy plans, locations and corridors for heat and power generation sources have to be developed, but this is related basically to spatial planning.

Covenant of Mayors and the SEAP (Sustainable Energy Action Plan)

So far, the Covenant of has been signed by one city only (Jesenik) and the city of Brno is considering it.

PATRES – POLITIKA A LEGISLATIVA VE VZTAHU K OZE

Česká republika

Tento dokument poskytuje přehled právního rámce v oblasti OZE a energetické účinnosti v České republice.

Podmínky pro využívání obnovitelných zdrojů energie v ČR jsou mimo přírodních podmínek, makroekonomického prostředí a společenského povědomí o těchto zdrojích energie určovány také politickým a právním prostředím. Hlavní politické cíle v oblasti využívání OZE a hospodaření s energií včetně cílů pro využívání OZE v budoucích letech jsou formulovány ve Státní energetické koncepci ČR a Státní politice životního prostředí.

Státní energetická koncepce patří k základním součástem hospodářské politiky České republiky. Je výrazem státní odpovědnosti za vytváření podmínek pro spolehlivé a dlouhodobě bezpečné dodávky energie za přijatelné ceny a za vytváření podmínek pro její efektivní využití, které nebudou ohrožovat životní prostředí a budou v souladu se zásadami udržitelného rozvoje. Tuto zákonnou odpovědnost stát naplňuje stanovením legislativního rámce a pravidel pro chod a rozvoj energetického hospodářství. Státní energetická koncepce (SEK) byla schválena vládou ČR dne 10. 3. 2004. Koncepce definuje priority a cíle České republiky v energetickém sektoru a popisuje konkrétní realizační nástroje energetické politiky státu. Součástí je i výhled do roku 2030. Třemi hlavními prioritami Státní energetické koncepce jsou nezávislost, bezpečnost a udržitelný rozvoj. Podpora výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie je cíl s velmi vysokou prioritou, a v SEK je i stanoven dlouhodobý cíl: dosáhnout 15 – 16% podílu OZE v celostátní bilanci primárních energetických zdrojů v roce 2030.

Energetická legislativa

Právní úprava v oblasti energetiky je tvořena třemi hlavními zákonnými předpisy - zákonem č. 458/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích (též energetický zákon), který upravuje základní podmínky pro podnikání a státní regulaci v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství, dále zákonem č. 406/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) o hospodaření energií, jenž určuje pravidla pro efektivní a šetrné využívání energií a energetických zdrojů a nakonec zákonem č. 180/2005 Sb. o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Tyto zákony do českého právního řádu zavádí celou řadu požadavků práva Evropských společenství. Dílčí ustanovení těchto zákonů dále upřesňuje několik desítek prováděcích vyhlášek a vládních nařízeních.

Využívání OZE má ovšem vazbu i na další legislativu v oblasti ochrany životního prostředí (Zákon o ovzduší, Zákon o EIA, Zákon o odpadech atd.), daňovou legislativu, Stavební zákon a další legislativní dokumenty.

Energetický zákon č. 458/2000 Sb.

Energetický zákon 458/2000 Sb., který je po novelách k dispozici v plném znění jako zákon 155/2010 Sb. upravuje základní podmínky podnikání, výkon státní správy a regulaci v energetických odvětvích.

Nejdůležitější prováděcí právní předpisy zákona č. 458/2000 Sb.

- Vyhláška 439/2005 Sb. určení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla (novela 110/2008 Sb.)

Stanovuje podrobnosti způsobu určení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla a určení množství elektřiny z druhotných energetických zdrojů.

- Vyhláška 51/2006 Sb. o podmínkách připojení k elektrizační soustavě

Stanovuje podmínky připojení výroben elektřiny, distribučních soustav a odběrných míst konečných zákazníků k elektrizační soustavě, způsob výpočtu podílu nákladů spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu, podmínky dodávek elektřiny a způsob výpočtu náhrady škody při neoprávněném odběru elektřiny.

- Vyhláška 222/2001 Sb. o podrobnostech udělování státní autorizace na výstavbu výroby elektřiny

Stanovuje podrobnosti udělování státní autorizace na výstavbu výroby elektřiny, kterými jsou náležitosti žádostí o udělení, změnu, prodloužení a zrušení státní autorizace na výstavbu výroby elektřiny, včetně vzorů žádostí, a podrobnosti podmínek pro posuzování těchto žádostí.

Zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií

Zákon o hospodaření energií je implementována od 1. ledna 2001. Zákon o hospodaření energií se zabývá konkrétně způsoby, jak podporovat energetickou účinnost jako jsou minimální požadavky na energetickou účinnost, podmínky pro tepelně-technické vlastnosti budov, označování energetické účinnosti, místní a regionální energetické plánování, energetických auditů a podporu kombinované výroby elektřiny a tepla

Nejdůležitější prováděcí právní předpisy zákona č. 406/2000 Sb.

- Vyhláška 195/2007 Sb. o stanovení rozsahu stanovisek k politice územního rozvoje

Stanovuje rozsah stanovisek k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci, závazných stanovisek při ochraně zájmů chráněných zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, a podmínky pro určení energetických zařízení.

- Vyhláška 148/2007 Sb. o energetické náročnosti budov

Stanovuje požadavky na energetickou náročnost budov, porovnávací ukazatele a výpočtovou metodu stanovení energetické náročnosti budov. Dále definuje obsah průkazu energetické náročnosti budov a způsob jeho zpracování včetně využití již zpracovaných energetických auditů a rozsah přezkušování osob z podrobností vypracování energetického průkazu budov.

- Vyhláška 150/2001 Sb. o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny

Stanovuje minimální účinnost užití energie při a) výrobě tepelné energie v kotlích, b) dodávce tepelné energie na výstupu z kotelny, c) výrobě elektřiny v parním turbosoustrojí, d) kombinované výrobě elektřiny a tepla v soustrojí s plynovou turbínou a spalínovým kotlem, e) kombinované výrobě elektřiny a tepla v souboru s plynovou a parní turbínou a spalínovým kotlem, f) kombinované výrobě elektřiny a tepla v kogenerační jednotce s pístovým motorem, g) kombinované výrobě elektřiny a tepla v palivovém článku. Dále určuje způsob stanovení skutečně dosažené účinnosti užití energie v zařízeních pro výrobu elektřiny a tepelné energie.

- Nařízení vlády 195/2001 Sb. kterým se stanoví podrobnosti obsahu územní energetické koncepce

Stanovuje podrobnosti obsahu územní energetické koncepce na úrovni krajů, hlavního města Prahy a statutárních měst.

Zákon č. 180/2005 Sb. o podpoře využívání OZE

Ke zvýšení výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie se ČR zavázala v Přístupové smlouvě k EU. Cílem je dosažení 13 % podílu elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny v ČR v roce 2020. Zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů energie č. 180/2005 Sb. přinesl do českého právního řádu dlouho očekávaný stabilní systém podpory výroby elektřiny z OZE v souladu se Směrnicí 2001/77/EC, v současné době je v platnosti novela Směrnice 2009/28/ES. Přestože již od roku 2002 bylo možno elektřinu vyrobenou z OZE dodávat do sítě za poměrně vysoké výkupní ceny, tyto výkupní ceny byly vyhlašovány a měněny každoročně a neexistovala dlouhodobá záruka jejich stability, což pro investory do výroby elektřiny z OZE (a zejména do investičně náročných řešení jako je výroba elektřiny z větru či biomasy) znamenalo neúměrná investiční rizika.

Zákon o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie č. 180/2005 Sb. vymezuje oblasti podpory OZE. Upravuje práva a povinnosti subjektů na trhu s elektřinou z obnovitelných zdrojů a podmínky podpory výkupu a evidence výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Zákon č. 180/2005 Sb. o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie přináší především dosud chybějící garanci dlouhodobé stability podpory nutné pro podnikatelská rozhodnutí.

Nejdůležitější prováděcí právní předpisy zákona č. 180/2005 Sb.

- Vyhláška 475/2005 Sb. k provádění zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů (novela 364/2007 Sb.)

Stanovuje termíny a podrobnosti výběru způsobu podpory elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů, termíny oznámení záměru nabídnout elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů k povinnému výkupu a technické a ekonomické parametry.

- Vyhláška 482/2005 Sb. o druzích a způsobech využití biomasy při podpoře výroby elektřiny (novela 5/2007 Sb.)

Stanovuje druhy a způsoby využití biomasy, na které se z hlediska ochrany životního prostředí vztahuje podpora podle zákona. Vyhláška dále stanoví parametry biomasy, podle kterých se stanovují kategorie biomasy s odlišnou podporou výroby elektřiny.

- Vyhláška 502/2005 Sb. o vykazování množství elektřiny při spalování biomasy a neobnovitelného zdroje

Stanovuje při společném spalování biomasy a neobnovitelného zdroje způsob vykazování množství elektřiny z obnovitelných zdrojů, způsob vykazování skutečného nabytí množství biomasy a její kvalitu a způsob vykazování skutečného využití veškeré nabyté biomasy pro účely výroby elektřiny.

- Cenové rozhodnutí ERÚ č. 2/2010, kterým se stanovuje podpora pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných energetických zdrojů

Každoročně Energetický regulační úřad vydává nové sazby výkupních cen elektřiny pro jednotlivé obnovitelné zdroje energie. Absolutní výše vyhlášky se liší podle typu technologie

(PV, malé vodní elektrárny, větrné elektrárny, využití geotermální energie, biomasa, bioplyn, atd.)

Povolovací proces OZE

Každá stavba v České republice musí splnit požadavky právní úpravy. Záměry na výstavbu zařízení pro výrobu z obnovitelných zdrojů energie mohou být povoleny jen za předpokladu, že jsou umístěny v souladu s územním plánem, který byl dohodnut s dotčenými orgány a vydán v souladu s krajskými zásadami územního rozvoje. K žádosti o vydání územního rozhodnutí musí být přiložen výstup z procesu posuzování vlivů na životní prostředí, pokud je zařízení pro výrobu z OZE záměrem ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Po vyjádření dotčených orgánů státní správy je vydáváno územní rozhodnutí a následně stavební povolení. Povolovací proces zakončuje kolaudační souhlas, na základě kterého se záměr definitivně může uvést do provozu.

Územní plán

Základním předpokladem pro umístění stavby zařízení pro výrobu z obnovitelných zdrojů energie do území je jeho soulad s územním plánem. Znamená to, že funkční vymezení plochy v územním plánu musí v určitém místě umožňovat umístění konkrétního záměru. O funkci plochy v území rozhoduje příslušná samospráva (obec) při schvalování územního plánu, případně jeho změny. Vymezení plochy není ovšem zcela na libovůli samospráv, neboť nesmí být v rozporu s požadavky zvláštních právních předpisů, jejichž naplnění zajišťují tzv. dotčené orgány (dále též DO). Stanoviska dotčených orgánů jsou závazným podkladem při pořizování územně plánovací dokumentace (§ 4 odst. 2 písm. b) zák. č. 183/2006 Sb., stavební zákon).

Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA)

Většina záměrů obnovitelných zdrojů energie spadá do působnosti zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Jedná se především o záměry z kategorie II přílohy č. 1 zákona, u kterých musí být provedeno alespoň zjišťovací řízení. Zjišťovací řízení se zahajuje na základě předložení oznámení příslušnému úřadu. Příslušným úřadem bývá zpravidla dotčený krajský úřad nebo Ministerstvo životního prostředí (v případě přeshraničních záměrů nebo pokud si posuzování záměru vyhradí). Cílem zjišťovacího řízení je mj. zjištění, zda záměr bude mít významný vliv na životní prostředí a zda bude posuzován podle zákona. Jestliže je zjišťovací řízení ukončeno se závěrem, že záměr podléhá dalšímu posuzování, musí investor nechat zpracovat dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí (její náležitosti stanoví příloha č. 4 zákona). Příslušný úřad následně pověří zpracovatele oponentního posudku, jehož úkolem je posoudit úplnost dokumentace a správnost údajů v ní uvedených. Na základě oznámení, dokumentace, posudku, případného veřejného projednání a vyjádření k nim uplatněných (ze strany dotčených orgánů státní správy, dotčených samosprávných celků a veřejnosti) vydá příslušný úřad stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí (stanovisko EIA).

Územní řízení a jeho podklady

V rozhodnutí o umístění stavby obnovitelného zdroje energie stavební úřad vymezí polohu stavby na pozemku, schválí její vnější podobu a podmínkami rozhodnutí zabezpečí obecně technické požadavky na výstavbu a požadavky dotčených orgánů.

Investor je povinen stavebnímu úřadu předložit dokumentaci záměru, podkladová rozhodnutí správních orgánů a závazná stanoviska dotčených orgánů a vyjádření správců

sítí. Závazné stanovisko vydává např. orgán ochrany přírody k zásahu do krajinného rázu (§ 12 odst. 2 zák. č. 114/1992 Sb.) nebo orgán ochrany zemědělského půdního fondu jako souhlas s odnětím půdy ze zemědělského půdního fondu (§ 9 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu).

Stavební řízení, kolaudace a jejich podklady

Zahájit výstavbu obnovitelného zdroje energie může investor až na základě stavebního povolení. Ve stavebním povolení stavební úřad stanoví podmínky pro provedení stavby, zajistí návaznost na jiné podmiňující stavby, podmínkami zabezpečí ochranu veřejných zájmů a samozřejmě rozhodne o námitkách účastníků řízení.

Investor předkládá stavebnímu úřadu projektovou dokumentaci a závazná stanoviska dotčených orgánů, příp. podkladová rozhodnutí dotčených orgánů. Před vydáním stavebního povolení je nutné požádat například o povolení ke kácení dřevin. Toto povolení je samostatným rozhodnutím vydaným orgánem ochrany přírody.

U většiny staveb obnovitelných zdrojů energie může být uložena povinnost provést zkušební provoz. Tuto povinnost ukládá stavební úřad ve stavebním povolení, kde také stanoví délku zkušebního provozu.

Uvedení stavby obnovitelného zdroje energie do definitivního provozu bude zpravidla provedeno na základě kolaudačního souhlasu. I pro kolaudační souhlas musí investor zajistit závazná stanoviska dotčených orgánů.

Licence Energetického regulačního úřadu

Zájemce o výrobu energie z obnovitelného zdroje energie je povinen požádat Energetický regulační úřad o licenci k výrobě energie. Licence se vydává na dobu nejdéle 25 let. Právní úprava vydávání licence je obsažena v zákoně č. 458/2000 Sb., energetický zákon.